

Finanšu izlūkošanas dienests

PAVEIKTAIS 2020. GADA PIRMAJĀ PUSGADĀ

2020

A landscape photograph showing a wide river flowing through a valley, framed by pine trees in the foreground. The sky is filled with soft, white clouds.

IEVADS

2020. gada pirmo pusgadu lielā mērā raksturo Covid-19 pandēmijas radītie izaicinājumi un izmaiņas gan pasaules, gan nacionālā mērogā, kas, cita starpā, būtisku ietekmi atstājuši ne tikai uz ekonomiskajiem procesiem kopumā, bet arī uz iestāžu, t.sk. Finanšu izlūkošanas dienesta, ikdienas darbu un pienākumiem. Proti, pandēmija izgaismoja jaunas tendences un tipoloģijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanā, kā arī piespieda pielāgot darba specifiku tās radītajiem apstākļiem.

Neskatoties uz sarežģījumiem un tehniskajām izmaiņām, ko bija nepieciešams ieviest ikdienas darbā saistībā ar valstī noteikto ārkārtas stāvokli, Finanšu izlūkošanas dienests šajā izaicinošajā laikā pilnvērtīgi turpināja veikt tam normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, ieviešot jaunas pieejas līdzšinējo procesu organizācijā, kā arī reaģējot uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pasākumu īstenošanā. Finanšu izlūkošanas dienestam izdevies saglabāt ierasto darba tempu, kā arī nodrošināt darbības rezultātus, kas līdzvērtīgi iepriekšējiem periodiem, ko demonstrē tiesībaizsardzības iestādēm nosūtīto materiālu un analizēto lietu skaits, kā arī apturētais jeb iesaldētais iespējami noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu apjoms.

Finanšu izlūkošanas dienesta priekšniece Ilze Znotiņa: "Pirmais pusgads bija dažādu izaicinājumu pildīts. Gada sākumā (pēc intensīva darba gandrīz divu gadu garumā) saņēmām pozitīvu vēsti no Finanšu darījumu darba grupas – Latvija netiek iekļauta pastiprinātās uzraudzības valstu sarakstā jeb tā dēvētajā "pelēkajā sarakstā", kas nozīmē – turpinot iesāktās reformas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēmas pilnveidē, izdosies atjaunot arī Latvijas finanšu sektora reputāciju.

Covid-19 laiks apliecināja, ka ieviestās sadarbības metodes darbojas arī attālinātā režīmā. Sakārtojot procesus, attālināts darbs ir iespējams arī Finanšu izlūkošanas dienestā – iestādē, kur ir jāapstrādā liels apjoms sensitīvas informācijas. Nenoliedzami, šajā laikā mainījās ne tikai darba struktūra, bet arī saturs Finanšu izlūkošanas dienesta veicamajiem uzdevumiem. Finanšu izlūkošanas dienests īpaši pievērš uzmanību Covid-19 krīzes radītajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskiem – krāpšanai, kibernetizācijai un citiem.

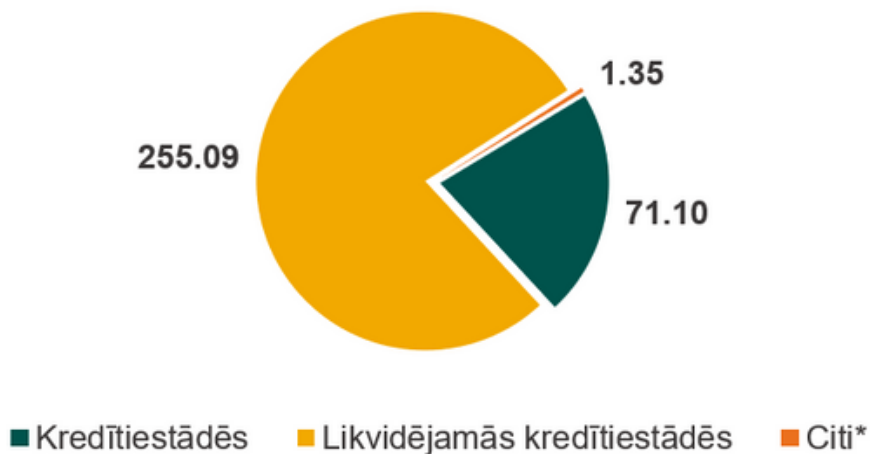
Jāizceļ arī likuma subjektu* darbība un spēja ātri reaģēt uz noteiktajiem ierobežojumiem un tirgus apstākļiem – ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem tiek sniegti kvalitatīvi un laicīgi, kas ļauj Finanšu izlūkošanas dienestam operatīvi reaģēt un pildīt dienestam noteiktos pienākumus. Iepriekšējos periodos paveiktais darbs noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēmas izveidē un pilnveidē sasniedz rezultātus – pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta nosūtītajiem materiāliem ierosināti 78 kriminālprocesi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju; turpinās darbs, lai finanšu sistēmu attīrītu no noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem – 2020. gada pirmajā pusgadā iesaldēti jeb apturēti iespējami noziedzīgi iegūti līdzekļi 327.56 miljonu eiro apmērā, no kā absolūti lielākā daļa ir iesaldēta likvidējamās kredītiestādēs.”

*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 3. pants. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=178987>

FINANŠU IZLŪKOŠANAS DARBS

2020. gada pirmajā pusgadā Finanšu izlūkošanas dienests izdevis 227 iesaldēšanas rīkojumus, iesaldējot iespējami noziedzīgi iegūtus finanšu līdzekļus 327.56 miljonu eiro apmērā. Šajā laika posmā iesaldēti arī 30 nekustamie īpašumi un 3 bankas seifi. Vislielākais iespējami noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu apmērs iesaldēts likvidējamās kredītiestādēs – 255.09 miljonu eiro.

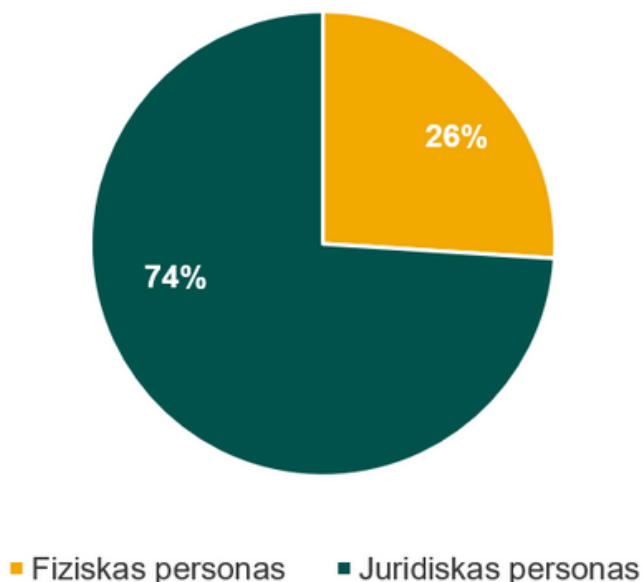
Iesaldētie līdzekļi 2020.gada pirmajā pusgadā
(miljoni eiro)

*Citi – Citas finanšu iestādes un nekustamie īpašumi

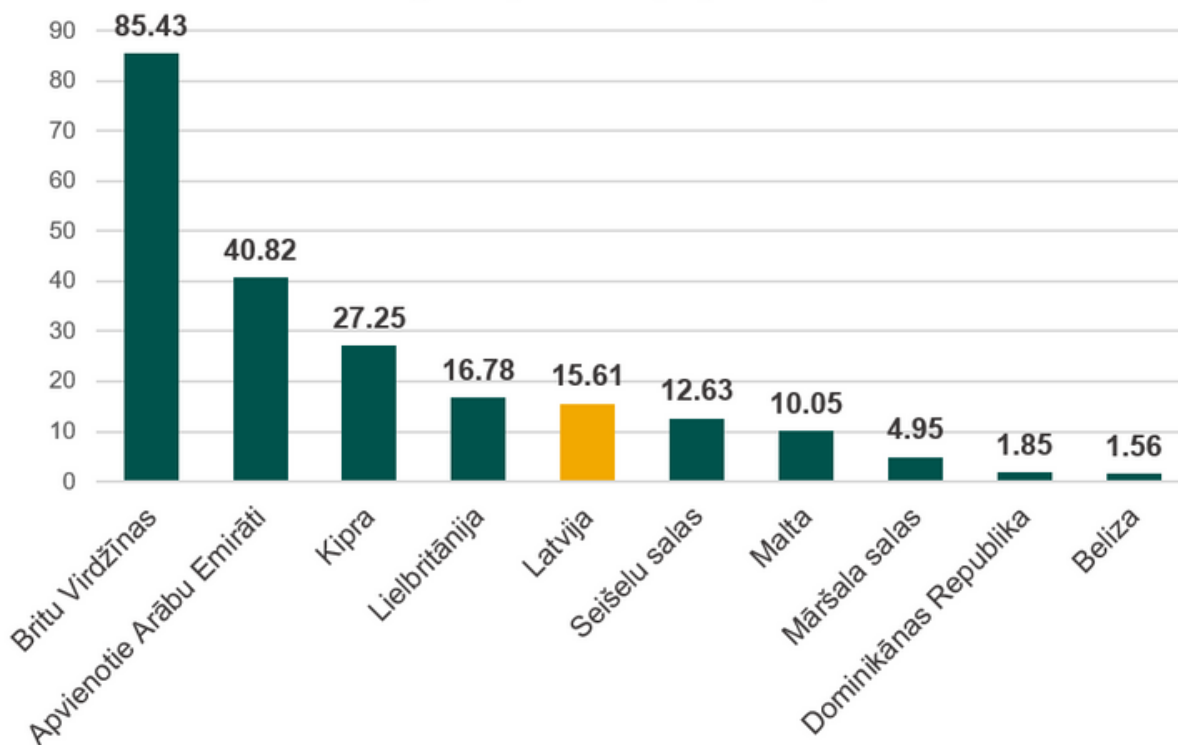
No kopējā iesaldēto iespējami noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu apjoma visvairāk iesaldēti juridiskām personām – 74% jeb 243.69 miljoni eiro, no tiem, ārvalstu juridisko personu finanšu līdzekļi ir 204.44 miljonu eiro apmērā.

Iesaldēto līdzekļu sadalījums pēc personu veidiem

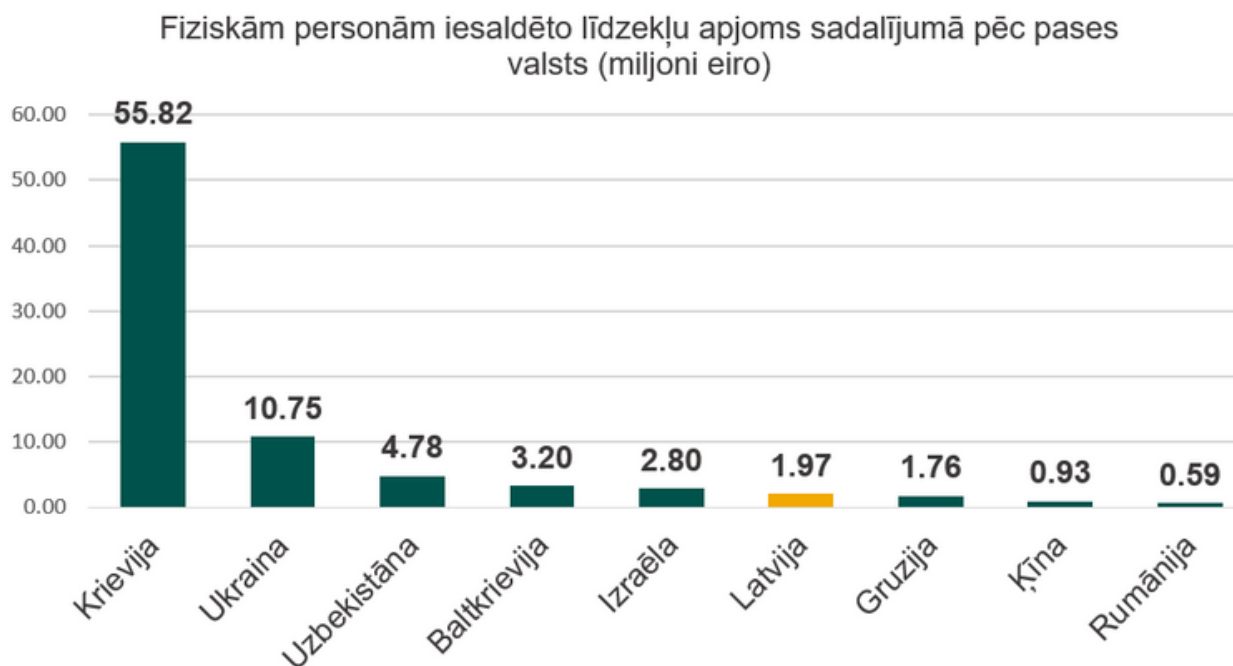

Pēc juridisko personu reģistrācijas valsts, visvairāk iespējami noziedzīgi līdzekļi iesaldēti juridiskām personām no Britu Virdžīnu salām, Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Kipras, Lielbritānijas, Latvijas, Seišelu salām u.c.

Juridiskām personām iesaldēto līdzekļu apjoms sadalījumā pēc reģistrācijas valsts (miljoni eiro)

Savukārt, analizējot iesaldētos iespējami noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļus fiziskām personām pēc to pases valsts, redzams, ka visvairāk (55.82 miljoni eiro) iesaldēts fizisku personu kontos, kuru pases valsts ir Krievija.

Tiesībaizsardzības iestādēm turpmākai izmeklēšanai pirmajā pusgadā nosūtīti 104 materiāli un 126 ziņojumi, kas satur riska informāciju. Tiesībaizsardzības iestādēs 2020. gada pirmajā pusgadā, pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta nosūtītajiem materiāliem, jau uzsākti 78 kriminālprocesi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, no kā 4 materiāli pievienoti jau uzsāktiem kriminālprocešiem.

Tiesībaizsardzības iestādēm nosūtītie materiāli

	Nosūtītās lietas	Riska informācija	Kopā
Janvāris	19	29	48
Februāris	26	27	53
Marts	16	16	32
Aprīlis	18	20	38
Maijs	13	16	29
Jūnijs	12	18	16
KOPĀ	104	126	230

SAŅEMTIE ZIŅOJUMI

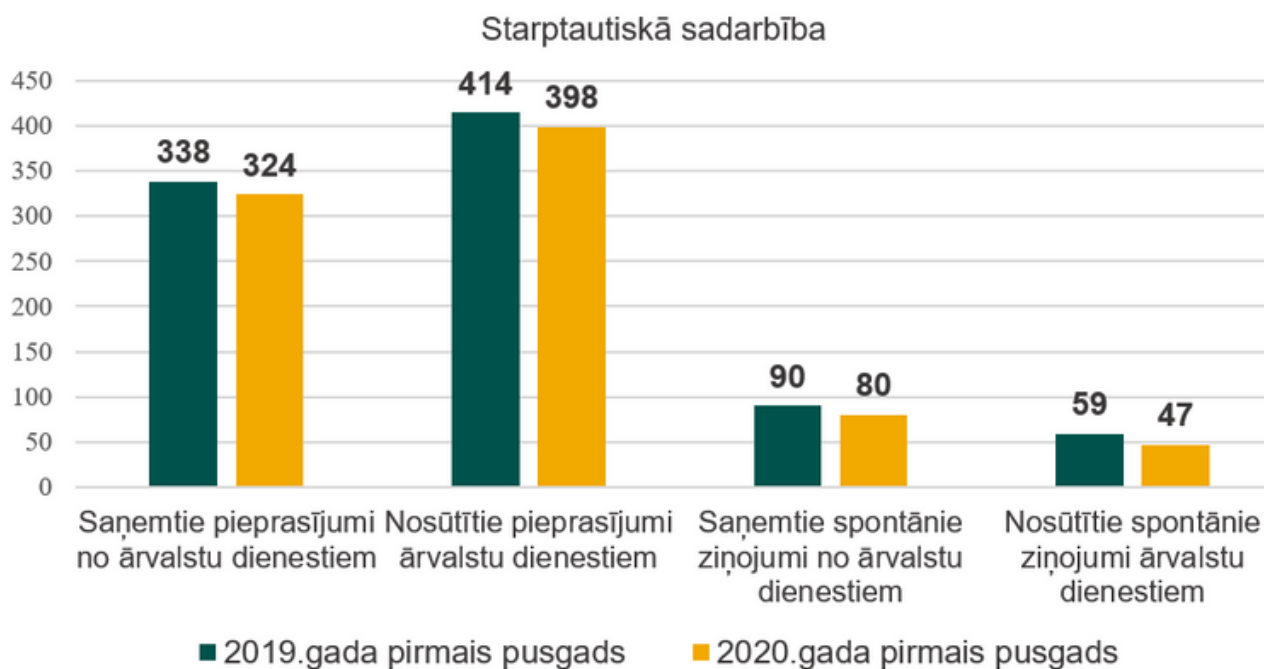
2020. gada pirmajos sešos mēnešos Finanšu izlūkošanas dienests saņēmis 2289 ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem, no kuriem padziļināta izpēte un analīze veikta 2167 gadījumos. Salīdzinājumā ar 2019. gada pirmo pusgadu, kad tika saņemti 2546 ziņojumi par aizdomīgiem darījumiem, novērojams iesniegto aizdomīgu darījumu ziņojumu skaita samazinājums, kas skaidrojams ar 2019. gada nogalē īstenoto ziņošanas sistēmas reformu, kas, cita starpā, paredzēja arī uzlabot saņemto ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem kvalitāti.

Biežākās aizdomīguma pazīmes 2020. gada pirmajā pusgadā saņemtajos ziņojumos ir neskaidra darījumā izmantoto līdzekļu izcelsme, izvairīšanās no nodokļu nomaksas, darījums bez acīmredzama likumiska nolūka, krāpšana, darījumos izmantotas nepamatoti sarežģītas shēmas u.c.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Turpinot veiksmīgi nodibināto sadarbību ar analogiem ārvalstu dienestiem, 2020. gada pirmajā pusgadā Finanšu izlūkošanas dienests no ārvalstu izlūkošanas dienestiem saņēmis 324 pieprasījumus un nosūtījis 398 pieprasījumus.

SADARBĪBAS KOORDINĀCIJA

2020. gada pirmajos sešos mēnešos organizētas 79 Sadarbības koordinācijas grupas sanāksmes, kas organizētas arī laikā, kad Finanšu izlūkošanas dienests strādāja attālinātā darba režīmā. Finanšu izlūkošanas dienesta veidoto sadarbības koordinācijas platformu aktīvi izmanto tiesībaizsardzības iestādes, uzraudzības un kontroles institūcijas, kā arī privātā sektora pārstāvji. Konkrētas operatīvās lietas pārrunātas 23 sanāksmēs, savukārt pārējās apspriesti dažāda rakstura savstarpējās sadarbības jautājumi.

Tāpat šajā laika posmā notikušas arī 9 atgriezeniskās saites sanāksmes, kurās ar likuma subjektiem vai to uzraudzības un kontroles institūcijām pārrunāta iesniegto ziņojumu kvalitāte, analizētas ziņojumu tehniskās nepilnības un konstatētie trūkumi pēc būtības.

NILL RISKU IZVĒRTĒŠANA

Finanšu izlūkošanas dienests 2020. gada pirmajā pusē sagatavojis stratēģiskos pētījumus.

Materiālā "Covid-19 radītie noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riski" Finanšu izlūkošanas dienests analizējis un apkopojis aktuālo informāciju un tendences par Covid-19 krīzes un valstī noteiktā ārkārtas stāvokļa radītajiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem, apvienojot starptautisko organizāciju, tai skaitā Finanšu darījumu darba grupu (Financial Action Task Force jeb FATF), sadarbības partneru un analogu ārvalstu dienestu, kā arī Finanšu izlūkošanas dienesta praksē gūto informāciju. Finanšu izlūkošanas dienesta izstrādātais informatīvais materiāls pieejams [šeit](#).

Finanšu izlūkošanas dienests līdz gada beigām plāno pabeigt sagatavot nacionālo terorisma un proliferācijas finansēšanas riska novērtējumu par 2017. – 2019. gadu.